

ΘΕΣΗ: Ασκληπιείο Κω, Δήμος Κω, Π.Ε. Κω, Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ: ΕΦΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Αρχιτεκτονική Μελέτη για Αναβάθμιση Εκδοτηρίου, Χώρων Υγιεινής και Αναψυκτηρίου, καθώς και Αναβάθμιση και Ένταξη Πωλητηρίου στον Αρχαιολογικό Χώρο του Ασκληπιείου Κω

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ:

CUBE EST

Εταιρεία Αρχιτεκτονικών Μελετών & Έρευνας
Βασιλέως Κωνσταντίνου 22, 11635, Αθήνα
τηλ: 2130249516, email: vobirijulia@gmail.com

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2022

Περιεχόμενα

A. Εισαγωγή.....	2
B. Ιστορικά Στοιχεία.....	3
Γ. Περιγραφή της Υφιστάμενης Κατάστασης.....	6
Γ.1 Γενική Περιγραφή.....	6
Γ.2 Κτίρια Υγιεινής.....	7
Γ.3 Αναψυκτήριο.....	9
Δ. Ζητούμενα της Μελέτης.....	11
E. Στόχοι και Αρχές της Επέμβασης.....	12
ΣΤ. Προτεινόμενες Επεμβάσεις.....	12
ΣΤ.1 Κτίριο Πωλητηρίου.....	12
ΣΤ.2 Κατασκευή Νέου Χώρου Υγιεινής.....	15
ΣΤ.3 Κτίριο Αναψυκτηρίου.....	16
ΣΤ.4 Κατασκευή Ξύλινου Στεγάστρου - Πέργκολας.....	18
ΣΤ.5 Κατασκευή Τοιχίου Αντιστήριξης.....	21
ΣΤ.6 Εξοπλισμός - Ειδικές Κατασκευές.....	22
Βιβλιογραφία.....	23

Εικ.1: Άποψη της εισόδου στον αρχαιολογικό χώρο του Ασκληπιείου.

(πηγή: αρχείο ομάδας μελέτης)

A. Εισαγωγή

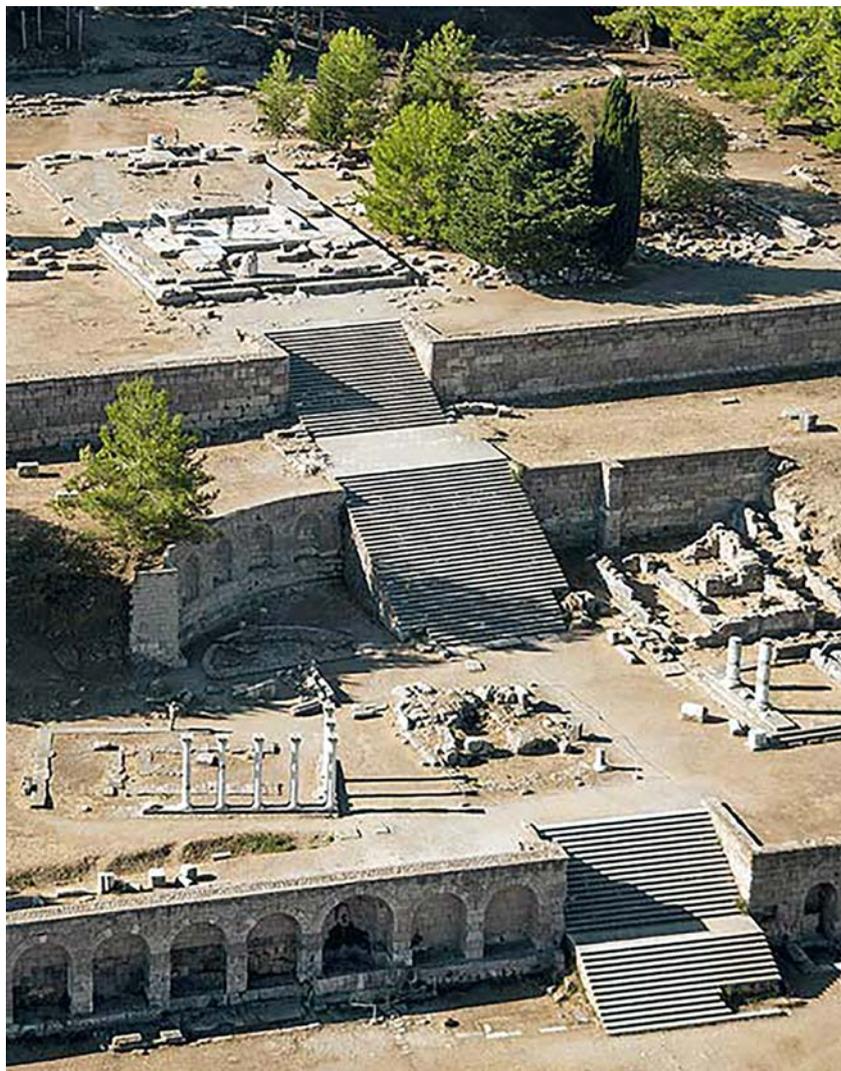
Αντικείμενο της μελέτης αποτελεί η αποτύπωση των υφιστάμενων κτηρίων συνοδείας στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου του Ασκληπιείου της Κω (Χώροι υγιεινής, Αναψυκτήριο) και η **αναδιαμόρφωση του χώρου της εισόδου**. Προς αυτό το στόχο, επιλέχθηκε η ενοποίηση και επανάχρηση των υφιστάμενων χώρων υγιεινής με νέα χρήση αυτή του πωλητηρίου. Για την εξυπηρέτηση επισκεπτών και εργαζομένων, προτείνεται η δημιουργία νέων χώρων υγιεινής, ανατολικά των τωρινών.

Για τη σύνταξη της μελέτης λήφθηκαν υπόψη τα εξής δεδομένα:

- Η φωτογραφική τεκμηρίωση που προέκυψε κατά την επιτόπια επίσκεψη στο χώρο
- Τα στοιχεία που προέκυψαν από την αποτύπωση
- Το αρχείο της ΕΦΑ Δωδεκανήσου
- Η βιβλιογραφία.

Β. Ιστορικά Στοιχεία

Το Ασκληπιείο της Κω θεωρείτο, μαζί με αυτό της Τρίκκης και της Επιδάουρου, ως ένα από τα τρία μεγαλύτερα Ασκληπιεία του ελληνιστικού και ρωμαϊκού κόσμου και ήταν ήδη από την αρχαιότητα το πιο φημισμένο μνημείο της Κω. Το ιερό τέμενος βρισκόταν σε μικρή απόσταση από την πόλη, μέσα σε ένα άσος κυπαρισσιών αφιερωμένο στον Απόλλωνα, και ήταν κατάμεστο από αναθήματα, εξαιρετικά έργα πλαστικής αλλά και μεγάλης ζωγραφικής. Σε αντίθεση με το ιερό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο, στο Ασκληπιείο της Κω αναπτύχθηκε ιδιαίτερα η επιστημονική ιατρική, χάρη και στη σχολή που είχε ιδρύσει στο νησί ο Ιπποκράτης, ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της ιατρικής επιστήμης στην αρχαιότητα.

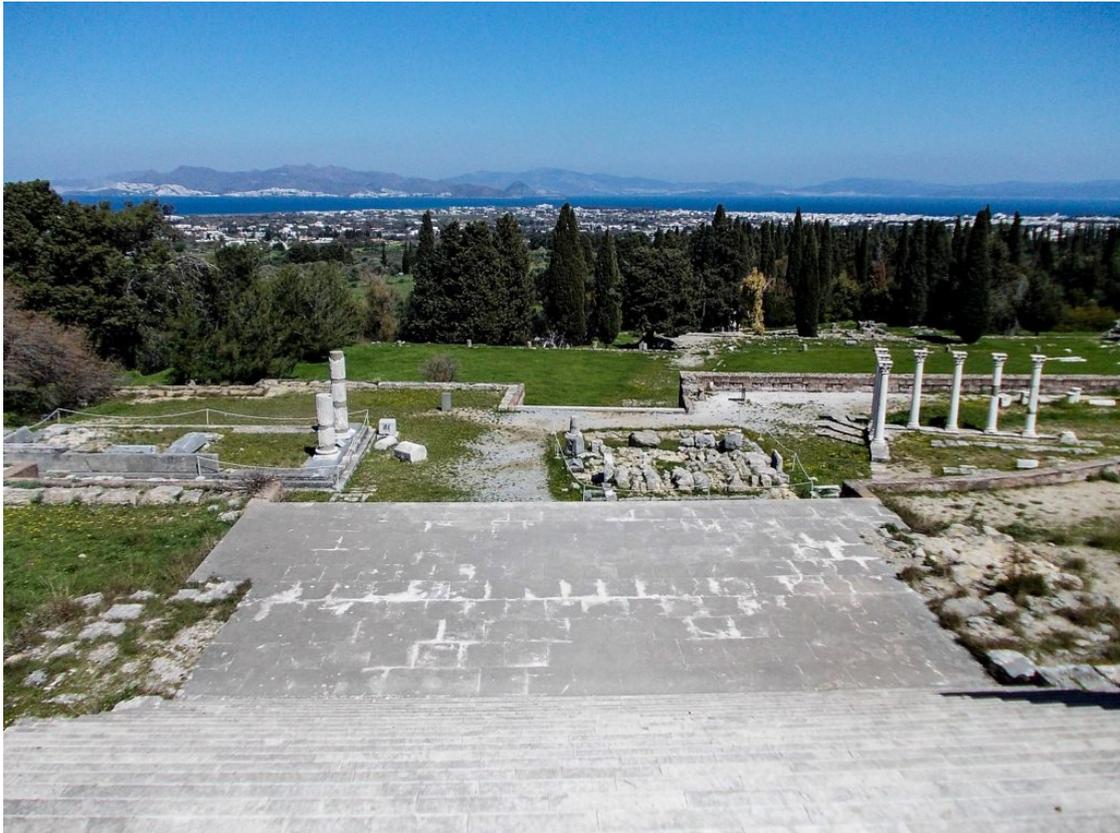

Εικ.2: Άποψη του αρχαιολογικού χώρου του Ασκληπιείου

(πηγή: <https://www.discovergreece.com/el/experiences/feel-healing-energy-asclepion-kos>)

Η πρώτη οικοδομική φάση του ιερού τοποθετείται χρονολογικά στον ύστερο 5ο-πρώιμο 4ο αιώνα π.Χ., αλλά η χρήση του χώρου ανάγεται στη Μυκηναϊκή (1550-1050π.Χ.) και τη Γεωμετρική περίοδο

(10ος-8ος αιώνας π.Χ.). Το τέμενος, αφιερωμένο αρχικά στον Απόλλωνα Κυπαρίσσιο, περιελάμβανε μόνο βωμό, ίσως και ναό, του οποίου η θέση δεν έχει εντοπιστεί. Κατά τη δεύτερη οικοδομική φάση (350-330π.Χ.) ιδρύθηκε βωμός στη θέση του προηγούμενου και καθιερώθηκε η λατρεία του θεού Ασκληπιού. Κατά την Τρίτη φάση (πρώιμος 3ος αιώνας π.Χ.) όταν ο Ασκληπιός καθιερώθηκε ως κύρια θεότητα, αναπτύσσεται κτιριακό συγκρότημα σε τρία βαθμωτά επίπεδα, με θέα τα μικρασιατικά παράλια. Η ανδρωτή διάταξη των κτιρίων προσέδωσε στο ιερό θεατρικότητα και το σύνολο αποτέλεσε πρότυπο για την αρχιτεκτονική των ελληνιστικών χρόνων.

Εικ.3: Άποψη του Ασκληπιείου από το ψηλότερο επίπεδό του.

(πηγή: <https://golden-greece.gr/archaeological/dodekanisa/kos/asklpeio>)

Το ιερό γνώρισε μεγάλη ακμή στους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους και απέκτησε πανελλήνια φήμη, ιδιαίτερα μετά το 242 π.Χ., έτος κατά το οποίο οι Κώοι εξασφάλισαν την αναγνώριση της ασυλίας, δηλαδή της προστασίας του ιερού από πολεμικές ή άλλες εχθρικές ενέργειες, και καθιέρωσαν τα Μεγάλα Ασκληπιεία, πεντετηρική εορτή, κατά την οποία διεξάγονταν μουσικοί και γυμνικοί αγώνες, στους οποίους συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις. Στην Κω, όπως και στα υπόλοιπα Ασκληπιεία, αρχικά ακολουθήθηκε η παραδοσιακή θεραπεία, που βασιζόταν στη θαυματουργή επέμβαση του θεού, ο οποίος εμφανιζόταν στα όνειρα των ασθενών και υποδείκνυε τη θεραπεία τους κατά την εγκοίμησή τους σε ειδικό χώρο του ιερού. Αυτή η πρακτική τηρήθηκε τουλάχιστον κατά την ελληνιστική εποχή, ενώ αργότερα φαίνεται πως υπήρχαν επαγγελματίες γιατροί, που θεράπευαν τους πιστούς χρησιμοποιώντας περισσότερο επιστημονικές μεθόδους. Ο

χώρος εξακολούθησε να λειτουργεί μέχρι την ύστερη αρχαιότητα, όπως υποδεικνύει ένας θησαυρός νομισμάτων του 4ου αι. μ.Χ. και εγκαταλείφθηκε μετά τους σεισμούς που έγιναν το 469 και το 554 μ.Χ.

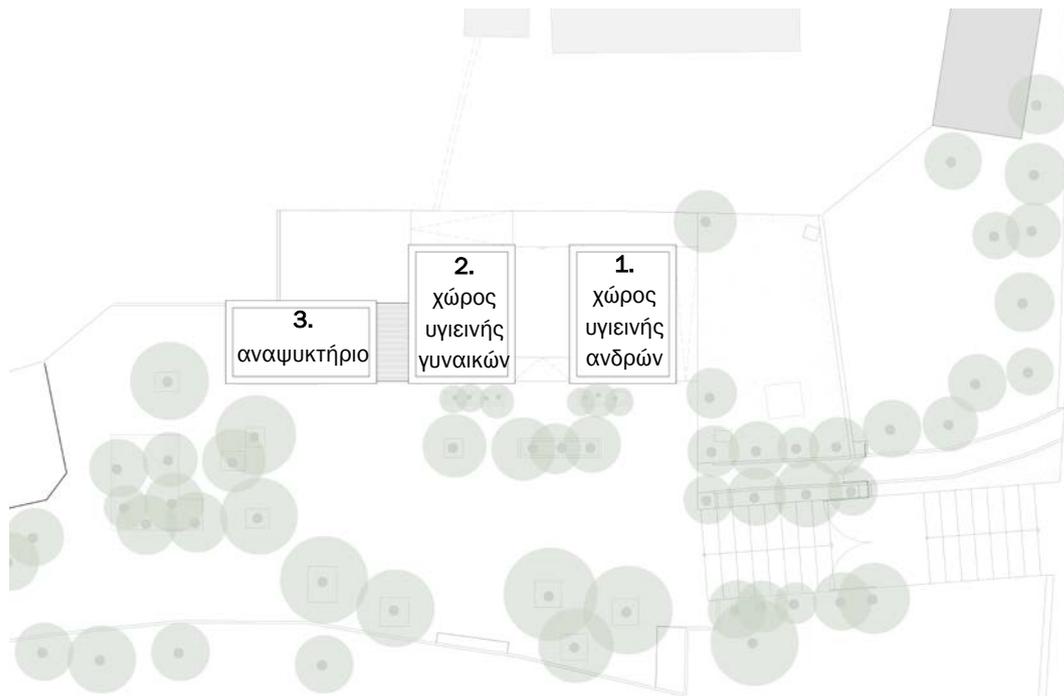
Στα παλαιοχριστιανικά χρόνια, επάνω στον περίπτερο αρχαίο ναό θεμελιώθηκε η εκκλησία της Παναγίας Τάρσου, μετόχι του μοναστηριού της Πάτμου, από την οποία σώζεται μόνο ένα κιονόκρανο που χρησίμευε ως Αγία Τράπεζα. Η ονομασία Τάρσου πιστεύεται ότι ήταν παραφθορά των λέξεων «του άλσους», που αναφέρονται στο άλσος των κυπαρισσιών, στο οποίο αρχικά λατρευόταν ο Απόλλωνας Κυπαρίσσιος. Αργότερα, οι ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννου της Ιερουσαλήμ χρησιμοποίησαν αρχιτεκτονικά μέλη του ιερού ως οικοδομικό υλικό για την κατασκευή του μεσαιωνικού κάστρου.

Οι έρευνες για τον εντοπισμό του Ασκληπιείου ξεκίνησαν ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα. Το ιερό αποκαλύφθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα, την περίοδο 1901-1905, από το Γερμανό αρχαιολόγο R. Herzog ύστερα από υπόδειξη του Κώου ιστοριοδίφη Ιάκωβου Ζαρράφτη. Η πληθώρα των αρχιτεκτονικών μελών και των επιγραφών καθώς και η γειτνίαση με την πηγή της Βούριννας και του Κοκκινόνερου, που τροφοδοτούσαν το ιερό με νερό απαραίτητο για τη θεραπεία των ασθενών, οδήγησαν στην επιλογή της θέσης για τη διεξαγωγή της ανασκαφικής έρευνας. Στη δεκαετία του 1930 πραγματοποίησαν ανασκαφές στο χώρο Ιταλοί αρχαιολόγοι, οι οποίοι και αναστήλωσαν τα μνημεία, δίνοντας στο ιερό τη σημερινή του μορφή.¹

¹ από http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2395

Γ. Περιγραφή της Υφιστάμενης Κατάστασης

Η υπό εξέταση περιοχή βρίσκεται στη σημερινή είσοδο του αρχαιολογικού χώρου του Ασκληπιείου της Κω και περιλαμβάνει τα υφιστάμενα κτήρια εξυπηρέτησης κοινού (1 αναψυκτήριο και 2 χώροι υγιεινής). Τα συγκεκριμένα κτίρια κατασκευάστηκαν το 1993 (μελέτη 1/93, θεωρήθηκε στις 17 Ιουνίου 1993 - αποτελεί τροποποίηση της μελέτης του 1988) και δεν παρουσιάζουν δομικά ζητήματα.

Εικ.4: Τοπογραφικό Σχέδιο Υφιστάμενης Κατάστασης. Διακρίνονται τα κτίρια εξυπηρέτησης

Γ.1 Γενική Περιγραφή

Σήμερα η είσοδος στον χώρο του Ασκληπιείου της Κω γίνεται μέσω ενός επιμήκους διαδρόμου στα βορειοανατολικά του αρχαιολογικού χώρου. Η στάθμη του εξωτερικού του αρχαιολογικού χώρου, όπου βρίσκεται ο χώρος στάθμευσης των επισκεπτών, είναι 1,70m ψηλότερα από τον χώρο της εισόδου. Μία ευθύγραμμη κλίμακα οδηγεί τους επισκέπτες στο χαμηλότερο επίπεδο, ενώ παράλληλα μέσω μίας ράμπας διευκολύνεται η προσβασιμότητα ατόμων με κινητικές δυσκολίες. Τα τρία κτίρια εξυπηρέτησης βρίσκονται στα βόρεια αυτού του διαδρόμου, ΒΔ της εισόδου και κατά σειρά ο επισκέπτης συναντά πρώτα τον χώρο υγιεινής των ανδρών, έπειτα εκείνον των γυναικών και στη συνέχεια το αναψυκτήριο. Στον υπαίθριο χώρο γύρω από το αναψυκτήριο υπάρχουν τραπεζοκαθίσματα για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Στο τέλος του διαδρόμου αυτού βρίσκεται το εκδοτήριο εισιτηρίων εισόδου στον αρχαιολογικό χώρο, πολύ κοντά στο σημείο ελέγχου των εισιτηρίων.

Σημαντικό στοιχείο διαμόρφωσης του χώρου και καλύτερης ένταξής του στο τοπίο, είναι η έντονη βλάστηση που παρατηρείται καθ' όλο το μήκος αυτού του διαδρόμου. Δέντρα σε μικρή απόσταση το ένα από το άλλο με πυκνή φυλλωσιά, δημιουργούν ένα 'φράγμα' - φυσικό σκίαστρο, δημιουργώντας μία ευχάριστη συνθήκη κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Εικ.5: Άποψη του διαδρόμου κίνησης των επισκεπτών. Διακρίνεται η έντονη βλάστηση κατά μήκος του.

(πηγή: αρχείο ομάδας μελέτης)

Γ.2 Κτίρια Υγιεινής

Σήμερα στο χώρο υπάρχουν 2 κτίρια υγιεινής για την εξυπηρέτηση του κοινού, ένα που απευθύνεται στους άνδρες και ένα για τις γυναίκες. Τα δύο αυτά κτίρια παρουσιάζουν τα ίδια χαρακτηριστικά, μορφολογικά και κατασκευαστικά, γι' αυτό και θα αναλυθούν ως μία ενότητα.

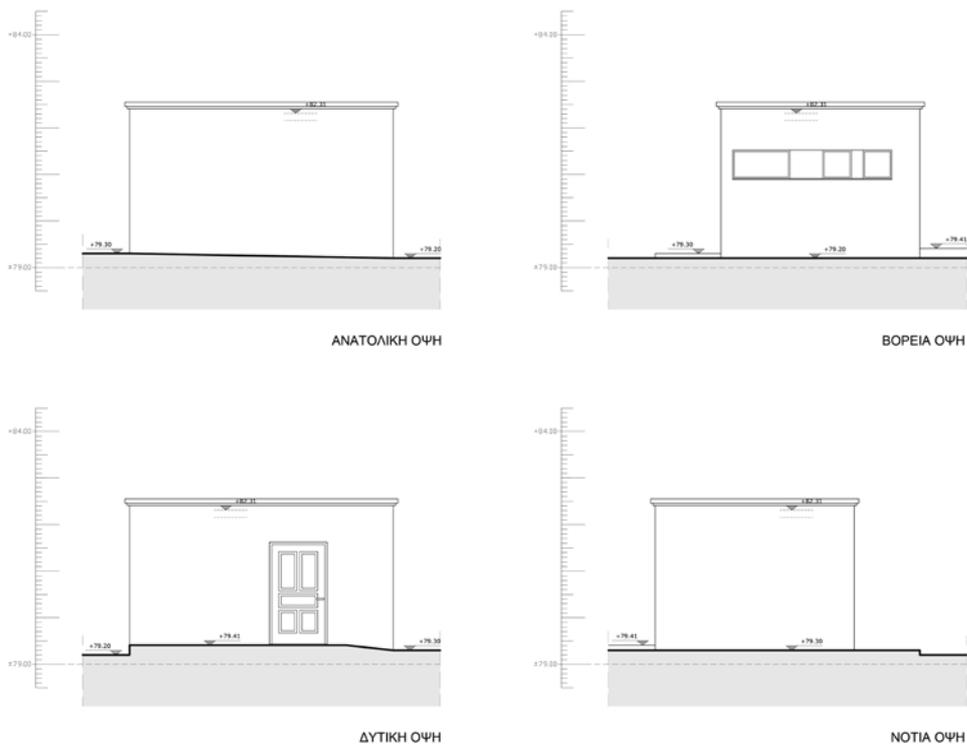
Το κάθε κτίριο είναι ορθογωνικής κάτοψης με γενικές διαστάσεις 5,62 x 4,24m (παρουσιάζουν γείσο στη στέψη τους, το οποίο αυξάνει το περίγραμμα των κτιρίων σε 5,82 x 4,44m). Στεγάζονται με οριζόντιο δώμα, στο οποίο διαμορφώνονται ρύσεις για την απορροή των ομβρίων στα βόρεια των κτιρίων. Ανάμεσα στα δύο κτίρια υπάρχει διάδρομος πλάτους 2,46m, εκατέρωθεν του οποίου βρίσκονται οι εισοδοί των χώρων υγιεινής (πλάτος εισόδων 1,23m). Κάθε κτίριο μπορεί να εξυπηρετήσει ταυτόχρονα 3 άτομα (ένα άτομο εκ των οποίων μπορεί να είναι ΑΜΕΑ). Ο φυσικός φωτισμός και ο αερισμός των χώρων επιτυγχάνεται μέσω παραθύρων που βρίσκονται στη βόρεια όψη των κτιρίων, ένα παράθυρο σε κάθε αποχωρητήριο.

Εικ.6: Άποψη του υφιστάμενου χώρου υγιεινής ανδρών.

(πηγή: αρχείο ομάδας μελέτης)

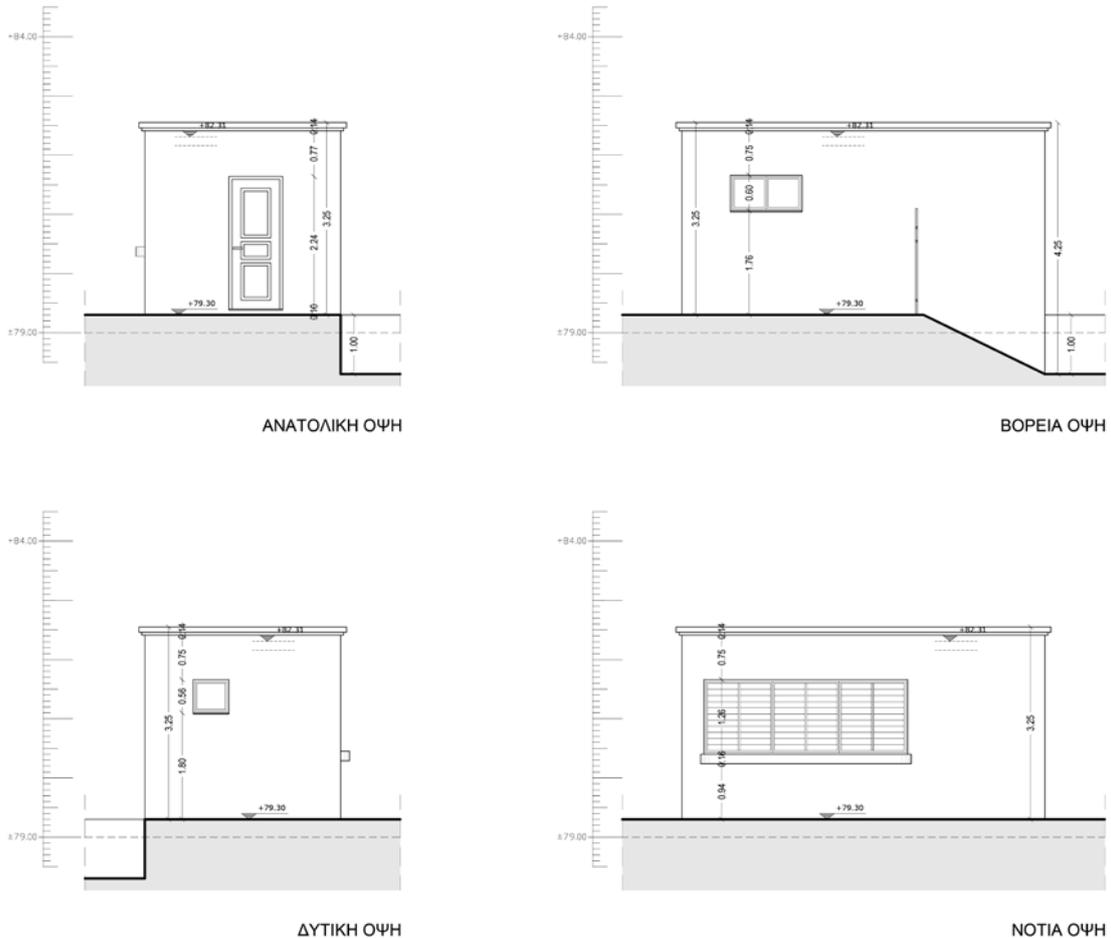
Ο φέρων οργανισμός των κτιρίων είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα και η πλήρωση από διπλή δρομική οπτοπλινθοδομή (ανάμεσα από τις δύο στρώσεις υπάρχει θερμομόνωση). Οι τοιχοποιίες είναι επιχρισμένες και τα κουφώματα είναι ξύλινα, πράσινου χρώματος.

Εικ.7: Σχέδια όψεων χώρων υγιεινής

Γ.3 Αναψυκτήριο

Το κτίριο του αναψυκτηρίου είναι επίσης ορθογωνικής κάτοψης, με γενικές διαστάσεις 6,08x3,28m και βρίσκεται δυτικά των κτιρίων των αποχωρητηρίων (έναν διάδρομος 1,53m το χωρίζει από των χώρο υγιεινής γυναικών). Στεγάζεται με οριζόντιο δώμα που οδηγεί τα όμβρια προς τη βόρεια πλευρά του κτιρίου. Η εξυπηρέτηση του κοινού γίνεται από την νότια πλευρά, μέσω ενός ανακλινόμενου παραθύρου που χωρίζεται σε τρία φύλλα και λειτουργεί παράλληλα και ως σκίαστρο.

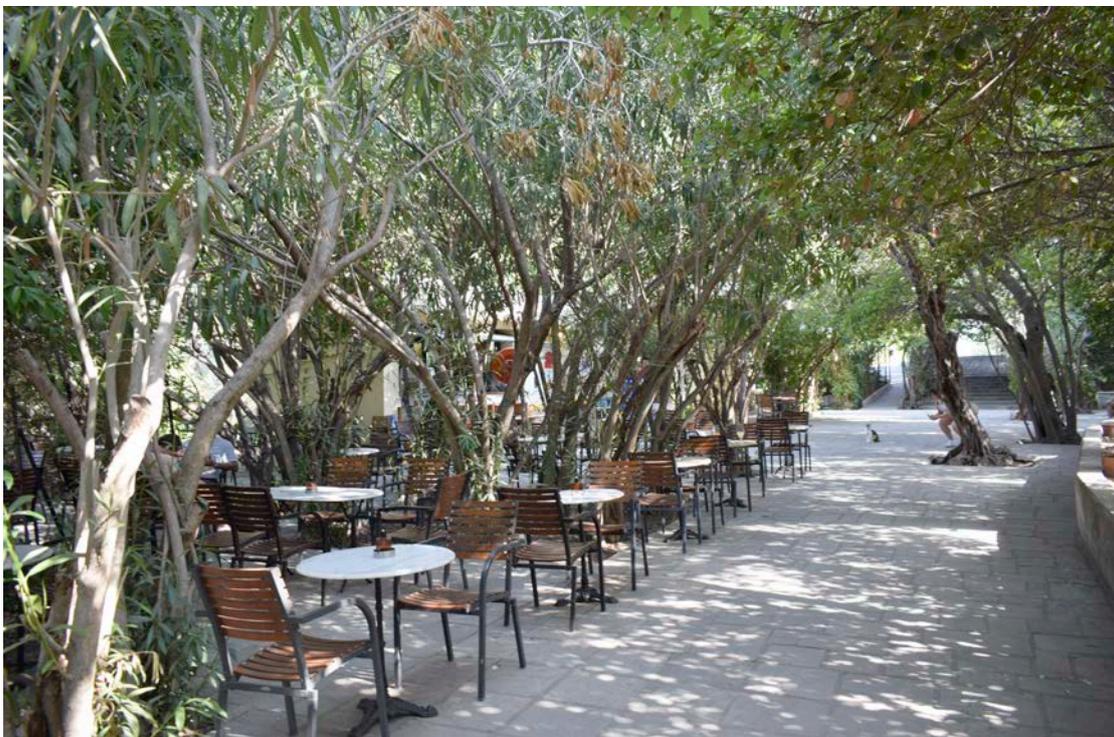

Εικ.8: Σχέδια όψεων αναψυκτηρίου

Για τον αερισμό και τον φυσικό φωτισμό, το αναψυκτήριο έχει δύο ακόμα παράθυρα, ένα στη δυτική και ένα στη βόρεια όψη. Ελλείπει χώρου αποθήκευσης, οι υπεύθυνοι της λειτουργίας του αναψυκτηρίου χρησιμοποιούν καταχρηστικά ως αποθήκη των προϊόντων τους τον υπαίθριο χώρο στα βόρεια.

Εικ.9: Άποψη του αναψυκτηρίου.
(πηγή: αρχείο ομάδας μελέτης)

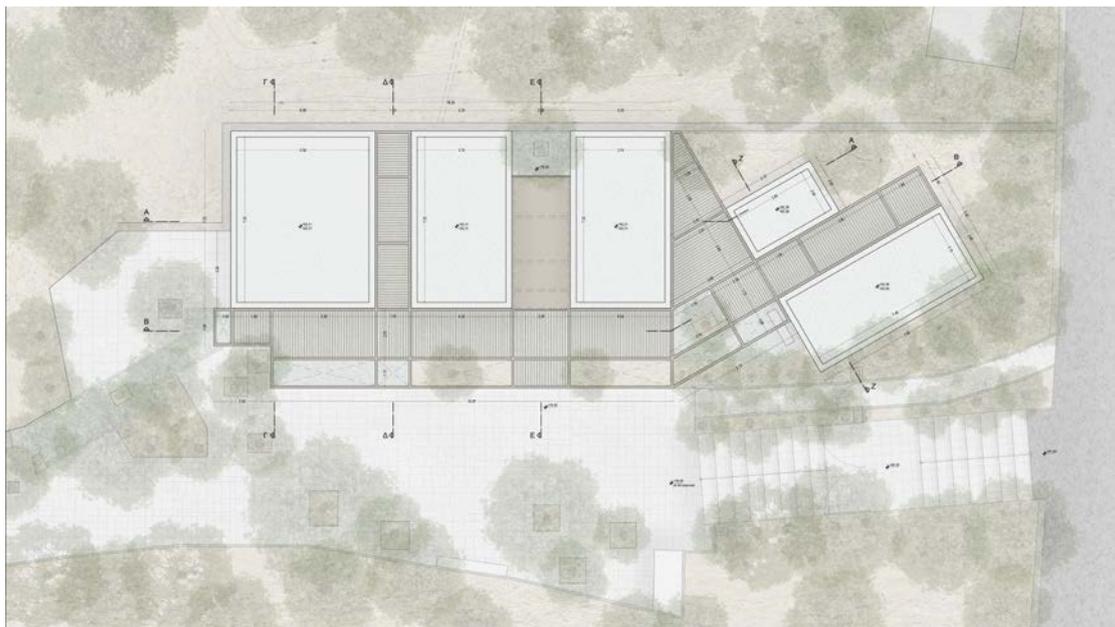

Εικ.10: Άποψη του υπαίθριου χώρου των τραπεζοκαθισμάτων του αναψυκτηρίου.
(πηγή: αρχείο ομάδας μελέτης)

Δ. Ζητούμενα της Μελέτης

Η παρούσα μελέτη, έχει σκοπό να βελτιώσει λειτουργικά τον χώρο και να δώσει λύση σε διάφορα υφιστάμενα προβλήματα τόσο αισθητικά, όσο και οικοδομικά. Πιο συγκεκριμένα προτείνονται τα εξής:

- Η **απομάκρυνση των χώρων υγιεινής** από την τωρινή τους θέση και η ένταξη νέας χρήσης στα υφιστάμενα κτίρια, τα οποία είναι σε καλή κατάσταση. Θεωρήσαμε ότι η θέση τους σε ένα τόσο σημαντικό σημείο όπως είναι αυτό της εισόδου του αρχαιολογικού χώρου δεν συνάδει με τη χρήση του, η οποία μπορεί να μεταβληθεί. Η προτεινόμενη νέα χρήση είναι αυτή του **πωλητηρίου**, για τη λειτουργία του οποίου κρίθηκε απαραίτητη η ενοποίηση των δύο επιμέρους χώρων υγιεινής.
- Για τη στέγαση των χώρων υγιεινής, προτείνεται η **κατασκευή νέου κτιρίου**, ανατολικά των υφιστάμενων, ώστε να λειτουργούν ως ένα σύνολο μαζί με το πωλητήριο και το αναψυκτήριο. Παράλληλα, η νέα του θέση θεωρείται πιο αρμόζουσα, καθώς στο κέντρο της συνολικής σύνθεσης θα είναι πλέον το πωλητήριο και επικουρικά σε αυτό θα λειτουργεί ο χώρος υγιεινής.
- Για την κάλυψη των αναγκών αποθήκευσης, τόσο του πωλητηρίου, όσο και του αναψυκτηρίου, προτείνεται η **επέκταση των υφιστάμενων κτιρίων** προς τα βόρεια.
- Για τη λειτουργική και αισθητική ενοποίηση των επιμέρους κτιρίων (πωλητήριο - χώροι υγιεινής - αναψυκτήριο - αποθήκες), προτείνεται η **κατασκευή ξύλινου στεγάστρου-πέργκολας**. Ταυτόχρονα με την δημιουργία των αναγκαίων υποδομών για τη στήριξη του ξύλινου στεγάστρου και της δαπεδόστρωσης της περιοχής περιμετρικά των κτιρίων, θα κατασκευαστούν οι αναγκαίες κλίσεις για τη διεύθυνση των όμβριων υδάτων.
- Για τη συγκράτηση του πρανούς στα βόρεια των υφιστάμενων κτιρίων εξυπηρέτησης και των επεκτάσεών τους και την αποτροπή περαιτέρω κύλισής του, προτείνεται η **κατασκευή τοιχίου αντιστήριξης**.

Εικ.11: Τοπογραφικό Σχέδιο Πρότασης

Ε. Στόχοι και Αρχές της Επέμβασης

Στόχος της παρούσης μελέτης είναι η ομαλή ένταξη των νέων κατασκευών που αναφέρθηκαν παραπάνω στο υφιστάμενο αρχιτεκτονικό και φυσικό περιβάλλον.

Οι βασικότερες από τις αρχές της επεμβάσεως που θα ακολουθηθούν είναι προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες και τα δεδομένα του υπό εξέταση θέματος. Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι:

- Η εξασφάλιση της λειτουργικότητας των προτεινόμενων χρήσεων.
- Η εξασφάλιση της ασφάλειας των επισκεπτών και η προστασία της κατασκευής και των γύρω κτισμάτων.
- Η διατήρηση των ιδιαίτερων φυσικών στοιχείων του χώρου (π.χ. δέντρα).
- Η διαμόρφωση κινήσεων και στάσεων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
- Η διαμόρφωση της κίνησης σε ολόκληρη την έκταση του υπό μελέτη χώρου, με τις νέες προτεινόμενες χαράξεις και υλικά.
- Η εξυγίανση του υπάρχοντος εξοπλισμού, η αντικατάσταση του όπου απαιτείται και η εφαρμογή νέου για την κάλυψη των αναγκών του χώρου. Δηλαδή, ο χώρος εξοπλίζεται με καθιστικά και επιδαπέδιο φωτισμό.
- Τέλος, διαμορφώνεται η απαραίτητη υποδομή, με τις κατάλληλες ρύσεις, για τη διευθέτηση των όμβριων υδάτων.

ΣΤ. Προτεινόμενες Επεμβάσεις

Αναλυτικά, οι προτεινόμενες επεμβάσεις περιλαμβάνουν:

ΣΤ.1 Κτίριο Πωλητηρίου

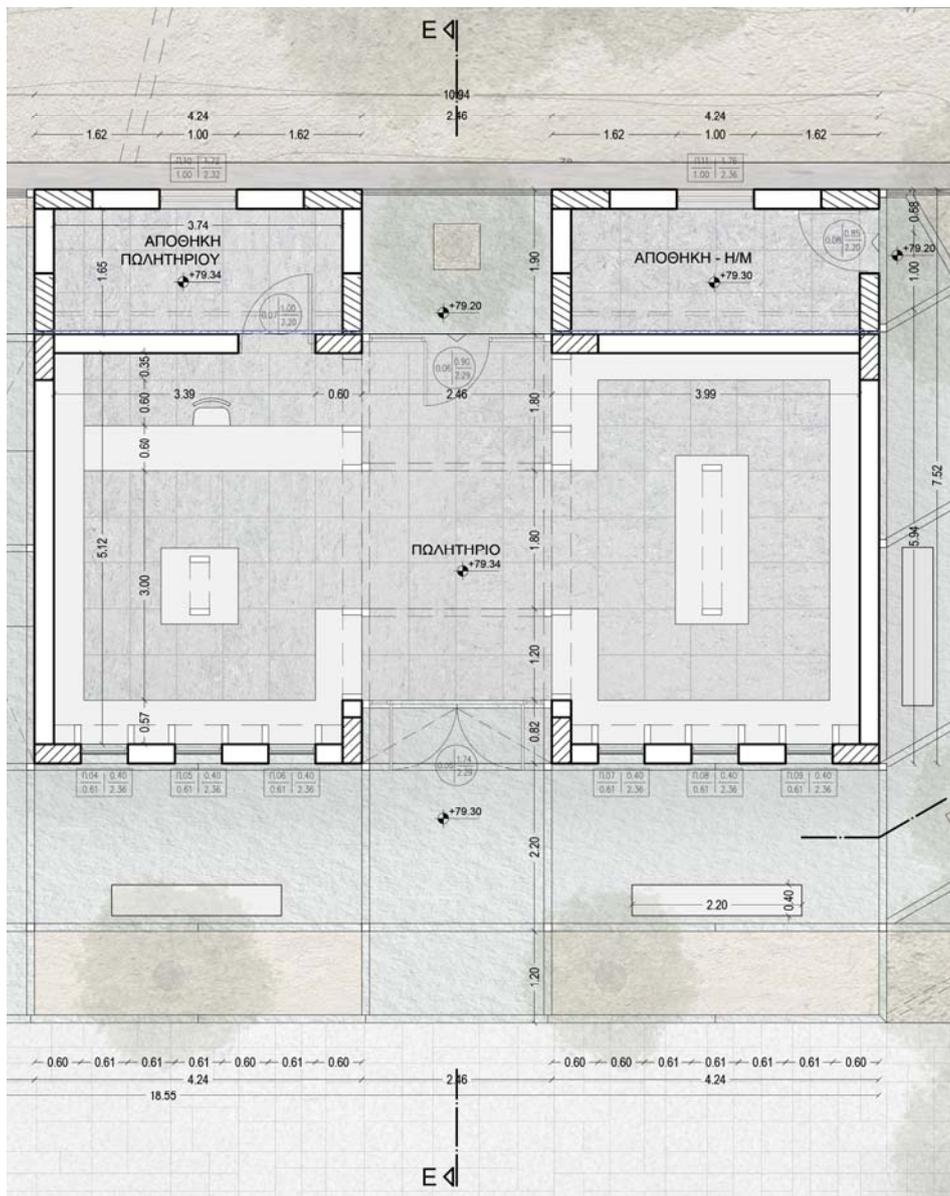
Για την ικανοποίηση της ανάγκης διαμόρφωσης πωλητηρίου προτείνεται, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η εκμετάλλευση των υφιστάμενων υποδομών. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται τα κτίρια των χώρων υγιεινής, τα οποία δεν παρουσιάζουν κάποιο δομικό-στατικό πρόβλημα και θεωρήθηκε πως είναι σε θέση να στεγάσουν τη νέα χρήση. Διατηρείται ο φέρων οργανισμός από οπλισμένο σκυρόδεμα, ενώ η πλήρωση από οπτόπλινθους καταργείται κατά τόπους για την ένταξη της νέας χρήσης. Συγκεκριμένα, καθαιρούνται εξ' ολοκλήρου οι τοιχοποιίες εκατέρωθεν του διαδρόμου που χώριζε τους δύο πρώην χώρους υγιεινής, ώστε να δοθεί η αίσθηση ενός κεντρικού ενιαίου χώρου. Διατηρούνται η δυτική τοιχοποιία του πρώην χώρου υγιεινής των γυναικών και η ανατολική τοιχοποιία του πρώην χώρου υγιεινής των ανδρών.

Βόρεια των υφιστάμενων κτιρίων, κατασκευάζονται **νέες επεκτάσεις** οι οποίες θα στεγάσουν χώρους αποθήκευσης του πωλητηρίου και τοποθέτησης των απαραίτητων ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων (ο κάθε νέος χώρος έχει επιφάνεια 8m²). Φέρουν περιμετρικά υποστυλώματα από οπλισμένο σκυρόδεμα, η πλήρωση γίνεται με οπτόπλινθους και η στέγαση με οριζόντιο δώμα από

οπλισμένο σκυρόδεμα. Ανάμεσα στις νέες κατασκευές και στα υφιστάμενα κτίρια, διαμορφώνεται κατασκευαστικός αρμός 5cm. Η είσοδος στον χώρο της αποθήκης των προϊόντων του πωλητηρίου γίνεται από το εσωτερικό του χώρου του πωλητηρίου, ενώ η είσοδος στο χώρο των Η/Μ γίνεται από το εξωτερικό του κτιρίου, στα ανατολικά της νέα κατασκευής.

Ο χώρος ανάμεσα στις δύο επεκτάσεις παραμένει ελεύθερος, ώστε να διατηρηθεί η αίσθηση του διαχωρισμού σε δύο διαφορετικούς κτιριακούς όγκους.

Αναφορικά με την κύρια όψη του νέου κτιρίου (η όψη προς τον κεντρικό διάδρομο κίνησης), επιλέχθηκε η διάνοιξη παραθύρων διαστ. 0,61x1,71m, ώστε οι επισκέπτες να έχουν άμεση ορατότητα προς το εσωτερικό του χώρου του πωλητηρίου.

Εικ.12: Κάτοψη προτεινόμενου πωλητηρίου

Το νέο **ενδιάμεσο-συνδετήριο τμήμα** του νέου κτιρίου, στη βόρεια και νότια όψη λαμβάνει υαλοπίνακες, ώστε να είναι διακριτή η διαφοροποίησή του από τα υφιστάμενα κτίρια. Από τη νότια όψη του γίνεται η είσοδος στο χώρο του πωλητηρίου, ενώ από το άνοιγμα της βόρειας όψης υπάρχει η δυνατότητα υπαίθριας εκτόνωσης του πωλητηρίου. Η στέγαση του χώρου αυτού, επιτυγχάνεται μέσω ενός αυτοφερόμενου ξύλινου στεγάστρου -που θα αναλυθεί στη συνέχεια-, το οποίο αποτελεί μέρος του ευρύτερου στεγάστρου-πέργκολας που διατρέχει όλη τη σύνθεση.

Εικ.13: Νότια Όψη

Στο **εσωτερικό του κτιρίου**, το δάπεδο διαμορφώνεται από πλάκες γρανίτη αντιολισθητικές 60x60cm. Περιμετρικά και σε επαφή με την τοιχοποιία, τοποθετούνται οι πάγκοι και οι προθήκες του πωλητηρίου. Στο κέντρο των δύο πρώην χώρων υγιεινής, τοποθετούνται ράφια αναρτημένα από ένα σύστημα μεταλλικών υποστυλωμάτων, παρόμοιας μορφής με αυτά της φωτογραφίας που ακολουθεί.

Εικ.14: Άποψη των προθηκών του πωλητηρίου του Victoria & Albert Museum στο Λονδίνο.

(πηγή: <https://www.designweek.co.uk/issues/8-14-may-2017/va-unveils-new-museum-shop-inspired-craftsmanship/>)

Εικ.15: Άποψη της προτεινόμενης δαπεδόστρωσης στο εσωτερικό του πωλητηρίου

(πηγή: <https://atlantis-home.gr/product/peronda-planet-anthracite-90x90-cm/>)

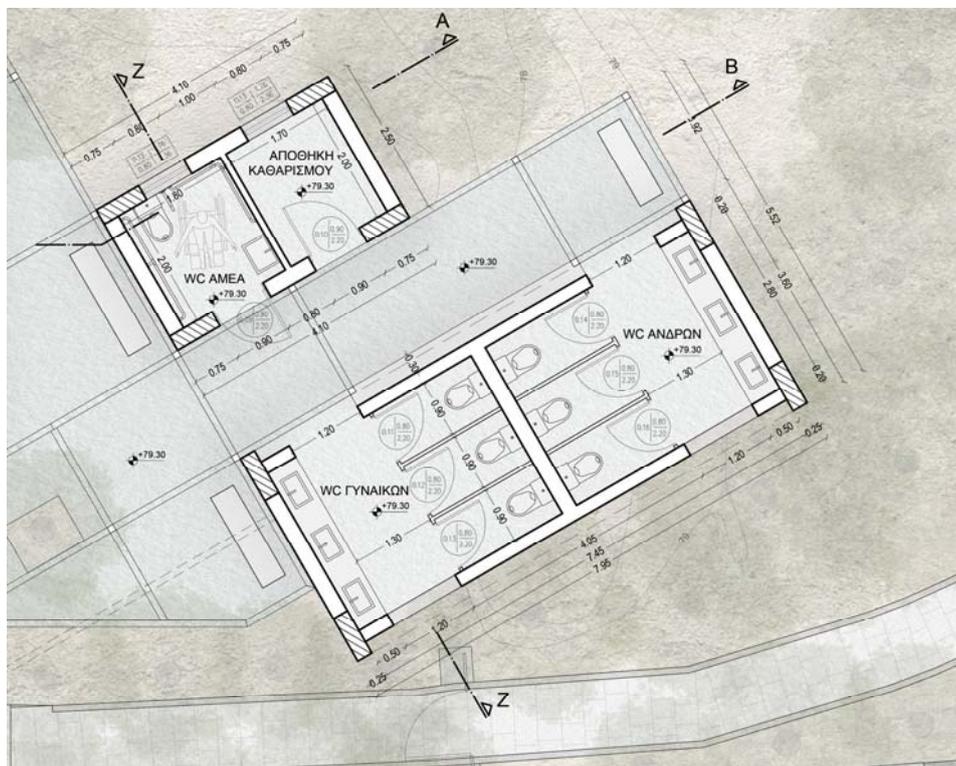
ΣΤ.2 Κατασκευή Νέου Χώρου Υγιεινής

Προτείνεται η τοποθέτησή του ανατολικά των υφιστάμενων κτιρίων, στον ελεύθερο χώρο βόρεια της κεντρικής κλίμακας εισόδου. Επιλέγεται η θέση αυτή, ώστε αφενός να μπορεί να συνδυάζεται με τις υπόλοιπες λειτουργίες του συνόλου (πωλητήριο, αναψυκτήριο), αφετέρου να βρίσκεται κοντά στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί εύκολα από τους επισκέπτες. Επιπλέον, πρόκειται για μία έναν χώρο με έντονη βλάστηση περιμετρικά, και με αυτόν τον τρόπο δεν θα προκαλεί έντονη αισθητική αλλοίωση. Για να χωροθετηθεί με το βέλτιστο τρόπο στον υφιστάμενο ελεύθερο χώρο, επιλέχθηκε η στροφή του κανάβου σχεδιασμού κατά 30° ως προς τον οριζόντιο άξονα. Οι νέες χρήσεις χωροθετούνται σε δύο ανεξάρτητα κτίρια, ανάμεσα από τα οποία διέρχεται διάδρομος πλάτους 1,92m.

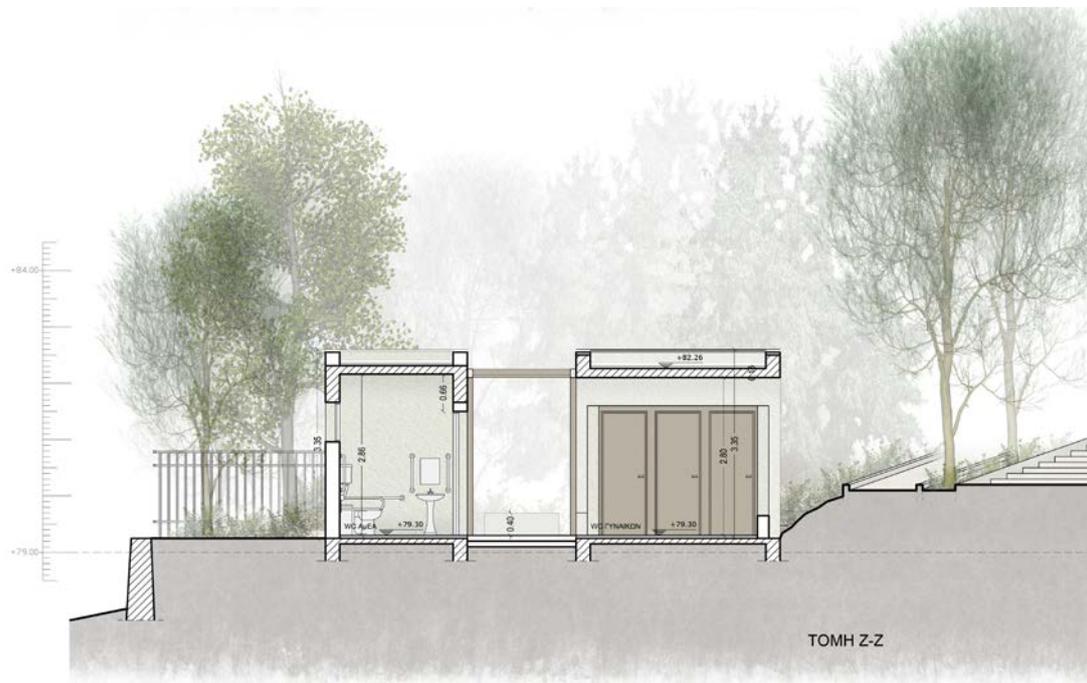
Τέσσερα υποστυλώματα από οπλισμένο σκυρόδεμα, τοποθετημένα στις γωνίες της ορθογωνικής κάτοψης, φέρουν τα φορτία του οριζόντιου ανεστραμμένου δώματος στέγασης των χώρων υγιεινής των ανδρών και των γυναικών. Η κάτοψη του χώρου έχει γενικές διαστάσεις 7,95x3,60m. Περιμετρικά του κτιρίου δεν τοποθετούνται κουφώματα, ώστε να γίνεται αποτελεσματικότερα ο αερισμός του χώρου. Τοποθετούνται 6 χώροι αποχωρητηρίων, τρεις για άνδρες και τρεις για γυναίκες.

Στην απέναντι πλευρά του διαδρόμου κίνησης, κατασκευάζεται μικρότερο κτίριο, διαστάσεων 4,10x2,50m, το οποίο επιλέγεται να λειτουργήσει ως χώρος υγιεινής για ΑμΕΑ και ως αποθήκη που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες καθαρισμού του χώρου.

Το δάπεδο των αποχωρητηρίων είναι από πατητή τσιμεντοκονία, ενώ ο διάδρομος κίνησης μέσα σ' αυτόν λαμβάνει χυτό βοτσαλωτό.

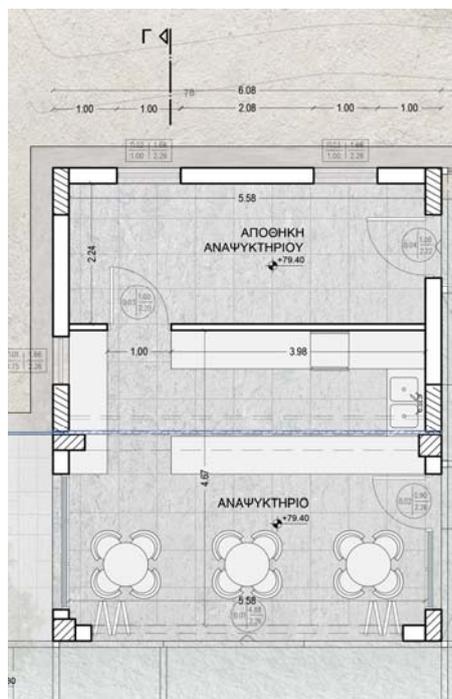

Εικ.16: Κάτοψη προτεινόμενου χώρου υγιεινής

Εικ.17: Εγκάρσια τομή στον χώρο υγιεινής

ΣΤ.3 Κτίριο Αναψυκτηρίου

Εικ.18: Κάτοψη προτεινόμενου χώρου αναψυκτηρίου

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών του αναψυκτηρίου, κρίνεται απαραίτητη η **αναδιαμόρφωση και επέκτασή** του. Κρίνεται σκόπιμη η **καθαίρεση του υφιστάμενου αναψυκτηρίου** και η κατασκευή νέου. Η επιλογή αυτή προκύπτει τόσο από οικονομικά κριτήρια, όσο και από κατασκευαστικά, καθώς η καθαίρεση των περιμετρικών μη φερουσών τοιχοποιιών από οπτόπλινθους, προϋποθέτει την περαιτέρω στατική ενίσχυση των εναπομεινάντων υποστυλωμάτων.

Έτσι, το νέο κτίριο του αναψυκτηρίου προτείνεται να κατασκευαστεί στα ίχνη του υφιστάμενου (η όψη προς τον διάδρομο κίνησης προς τον αρχαιολογικό χώρο παραμένει 6,08m), με επέκταση προς βορρά. Φέρει περιμετρικά υποστυλώματα από οπλισμένο σκυρόδεμα, η πλήρωση γίνεται με οπτόπλινθους και η στέγαση με οριζόντιο δώμα από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επιφάνεια που καταλαμβάνει ο υφιστάμενος χώρος προορίζεται για την τοποθέτηση τραπεζοκαθισμάτων, περιμετρικά του οποίου τοποθετούνται αναδιπλούμενα κουφώματα ώστε να εξασφαλίζεται η βέλτιστη σύνδεση με το υπαίθριο τμήμα. Το επίπεδο του αναψυκτηρίου βρίσκεται 10cm ψηλότερα από τη στάθμη του υπαίθριου χώρου. Η είσοδος στον χώρο του αναψυκτηρίου πραγματοποιείται από την ανατολική πλευρά του, ενώ για την εξυπηρέτηση όλων των χρηστών διαμορφώνεται ράμπα από τη στάθμη του περιβάλλοντος χώρου προς το αναψυκτήριο.

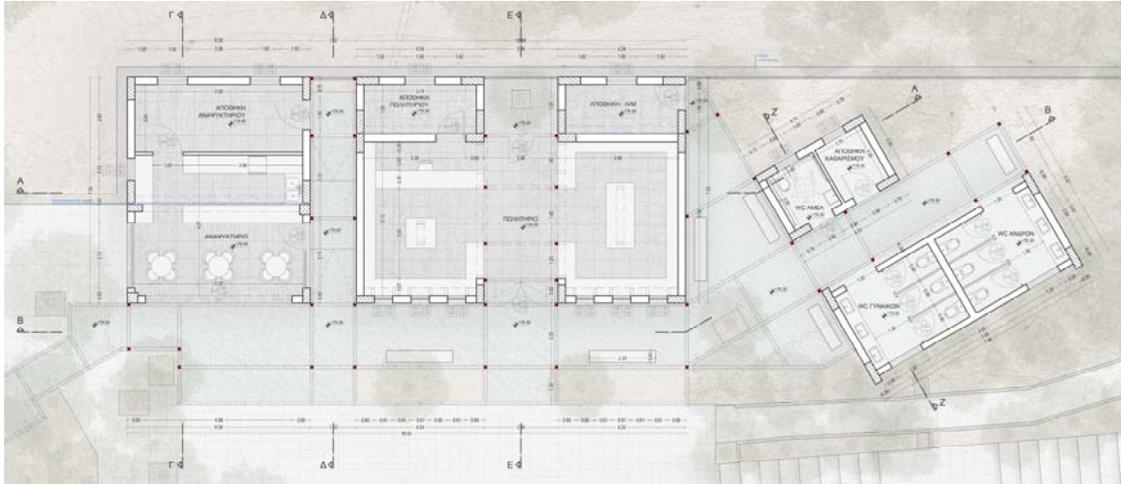
Η επέκταση του όγκου προς τα βόρεια, η οποία θα εξυπηρετεί τις ανάγκες του παρασκευαστηρίου του αναψυκτηρίου και της αποθήκης, έχει γενικές διαστάσεις 6,08x4,24m, ενώ οι επιμέρους χώροι έχουν διαστάσεις εσωτερικά 5,58x1,65m (παρασκευαστήριο) και 5,58x2,24m (αποθήκη).

Εικ.19: Εγκάρσια τομή στον χώρο του αναψυκτηρίου

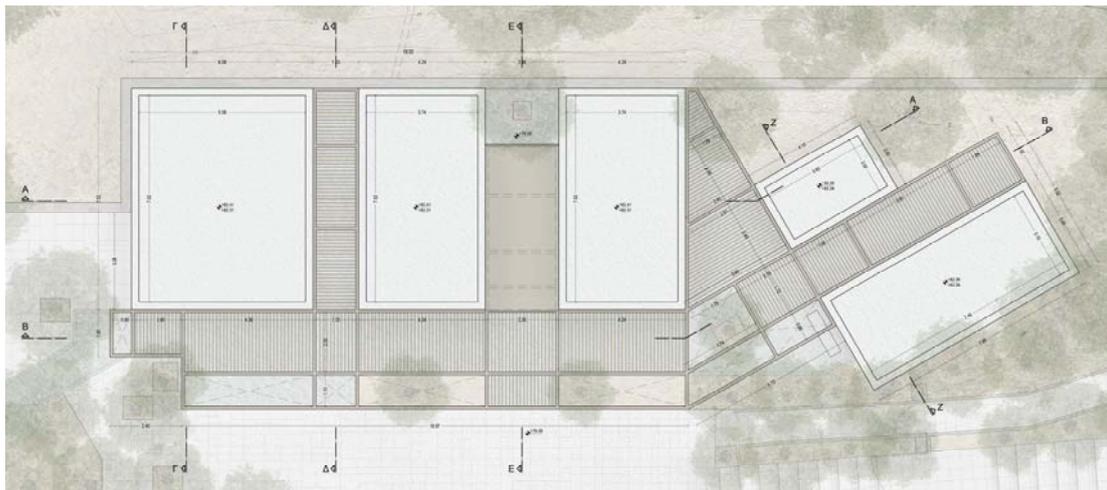
ΣΤ.4 Κατασκευή Ξύλινου Στεγάστρου - Πέργκολας

Για τη λειτουργική και αισθητική ενοποίηση των επιμέρους κτιρίων (πωλητήριο - χώροι υγιεινής - αναψυκτήριο - αποθήκες), προτείνεται η κατασκευή ξύλινου στεγάστρου-πέργκολας.

Εικ.20: Γενική κάτοψη πρότασης - με κόκκινο σημειώνεται η θέση των υποστυλωμάτων του στεγάστρου

Λαμβάνοντας έμπνευση από την έντονη παρουσία των δέντρων στο χώρο, προτείνουμε τη διαμόρφωση ενός στεγάστρου για την οργάνωση των λειτουργιών. Τα ξύλινα υποστυλώματα, σε αντίθεση με τους κορμούς των δέντρων που βρίσκονται σε ελεύθερη διάταξη στο χώρο, λαμβάνουν τη θέση τους βάσει των κανόνων οργάνωσης της γενικότερης σύνθεσης. Έτσι, δημιουργείται ένα σύστημα που αφενός οργανώνει καλύτερα τις προτεινόμενες λειτουργίες, αφετέρου διαμορφώνει τις κινήσεις εργαζομένων και επισκεπτών.

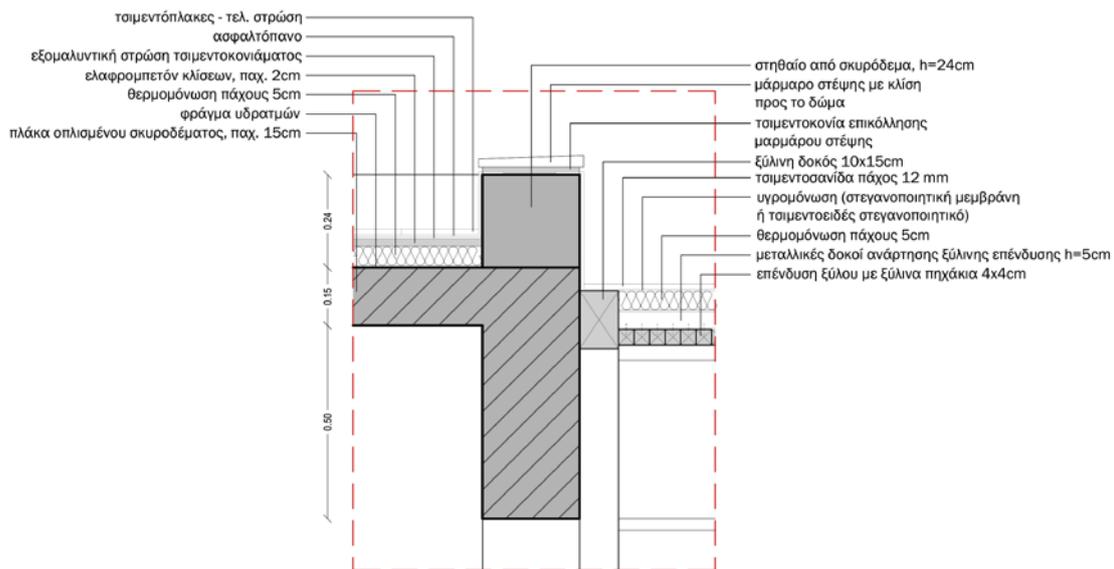

Εικ.21: Γενική κάτοψη πρότασης - διακρίνεται το στέγαστρο και οι διάφορες μορφές που παίρνει στη σύνθεση

Όλη αυτή η αυτοφερόμενη κατασκευή, η διαστασιολόγηση των διατομών της οποίας βρίσκεται στη μελέτη της στατικού Αρβανιτάκη Άννας, λαμβάνει τρεις μορφές:

1. Επιφάνεια στέγασης κλειστού χώρου πωλητηρίου.

Πρόκειται για τη στέγαση του χώρου ανάμεσα στα δύο κτίρια των πρώην χώρων υγιεινής που πλέον παίρνουν τη λειτουργία του πωλητηρίου (με γενικές διαστάσεις 5,62x2,46m). Είναι χώρος με ανάγκες πλήρους στέγασης και μόνωσης, γι' αυτό και καλύπτεται από τσιμεντοσανίδα και στρώσεις μόνωσης, όπως φαίνεται και στο παρακάτω σχέδιο λεπτομέρειας.

Εικ.22: Κατασκευαστική τομή. Διακρίνονται οι στρώσεις των υλικών του δώματος από οπλισμένο σκυρόδεμα (αριστερά) και οι στρώσεις του νέου ξύλινου στεγάστρου (δεξιά)

Η κατώτερη στρώση του στεγάστρου (που είναι εμφανής στους υποκείμενους χώρους), προτείνεται να λάβει επένδυση με ξύλινα πηχάκια 4x4cm και να πάρει τη μορφή που φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.

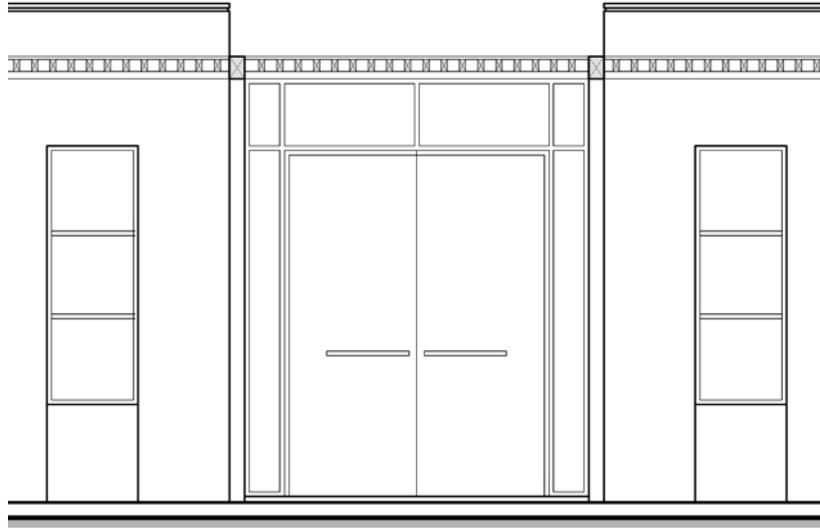

Εικ.23: Ενδεικτική άποψη οροφής με επένδυση από ξύλινα πηχάκια

2. Επιφάνεια κάλυψης με περσίδες

Αυτός είναι ο τρόπος κάλυψης του μεγαλύτερου μέρους του στεγάστρου, ώστε να διαμορφώνει έναν ευχάριστο σκιασμένο χώρο. Τοποθετούνται οριζόντιες περσίδες με διαστάσεις 4x10cm, με

ενδιάμεσο κενό 8cm. Στην παρακάτω εικόνα, διακρίνεται η τοποθέτηση των ξύλινων περσίδων στο χώρο μπροστά από την είσοδο του πωλητηρίου.

Εικ.24: Τομή στεγάστρου, σε σημείο κάλυψης από ξύλινες περσίδες.

Εικ.25: Ενδεικτική άποψης πέργκολας. με περσίδες 4x10cm ανά 8cm
(πηγή: <https://www.domogroup.gr/contract/pergolas/#bwg2/316>)

3. Επιφάνεια χωρίς κάλυψη

Η περιοχή του στεγάστρου προς τον κεντρικό διάδρομο κίνησης δε φέρει κάποια κάλυψη, αλλά παραμένει μόνο ο φορέας των ξύλινων δοκών (εξαίρεση αποτελεί μόνο το τμήμα του στεγάστρου μπροστά από την είσοδο του πωλητηρίου, το οποίο φέρει περσίδες για να τονίσει την κίνηση μπροστά από την είσοδο). Η επιλογή αυτή έγινε αφενός για λόγους διατήρησης όσο

περισσότερων υφιστάμενων δέντρων γινόνταν τα οποία θα διέρχονται μέσα από τα κενά που δημιουργούνται, αφετέρου δε και για λόγους αισθητικούς και «ελάφρυνσης» της εικόνας του στεγάστρου.

Ταυτόχρονα με την δημιουργία των αναγκαίων υποδομών για τη στήριξη του ξύλινου στεγάστρου (τοπική κατασκευή θεμελίων από σκυρόδεμα διαστ. 25x25x25cm στα οποία θα στερεωθούν τα ξύλινα υποστυλώματα) και της δαπεδόστρωσης της περιοχής περιμετρικά των κτιρίων (με χυτό βοτσαλωτό δάπεδο), θα κατασκευαστούν οι αναγκαίες κλίσεις για τη διευθέτηση των όμβριων υδάτων.

ΣΤ.5 Κατασκευή Τοιχίου Αντιστήριξης

Εικ.26: Άποψη των ρωγμών στο πλακόστρωτο του κεντρικού διαδρόμου.

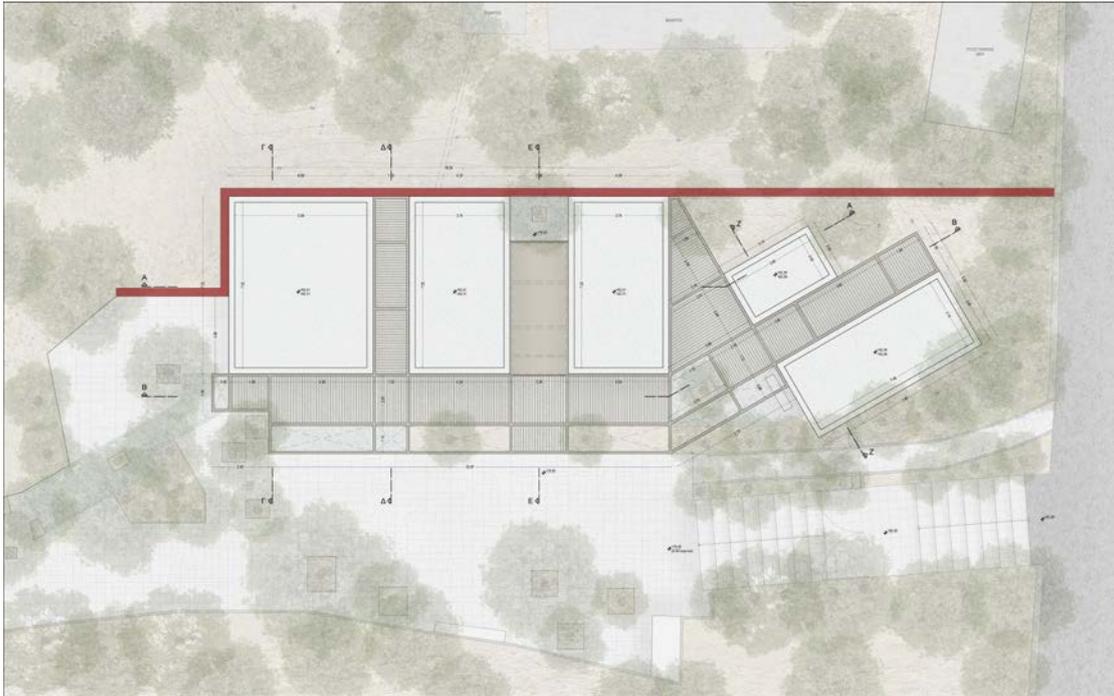
(πηγή: αρχείο ομάδας μελέτης)

Εικ.27: Άποψη των ρωγμών στην περιοχή πίσω από τα υφιστάμενα κτίρια

(πηγή: αρχείο ομάδας μελέτης)

Στο πλακόστρωτο του περιβάλλοντος χώρου παρατηρήθηκαν ρωγμές, οι οποίες οδηγούν στο συμπέρασμα κύλισης όλης της περιοχής προς τα βόρεια. Για τη συγκράτηση του υφιστάμενου πρανούς στα βόρεια των υφιστάμενων κτιρίων εξυπηρέτησης και την αποτροπή περαιτέρω κύλισής του, προτείνεται η κατασκευή τοιχίου αντιστήριξης, το οποίο θα πάρει τη μορφή που φαίνεται στο παρακάτω σχέδιο και θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη μελέτη της στατικού Αρβανιτάκη Άννας.

Εικ.28: Γενική κάτοψη περιοχής επέμβασης. Με κόκκινο χρώμα διακρίνεται η θέση του προτεινόμενου τοιχίου.

Το τοίχιο αυτό, αφενός θα οριοθετήσει της περιοχή της επέμβασής μας, αφετέρου θα διαμορφώσει μία στέρεη βάση πάνω στην οποία θα θεμελιωθεί και το νέο κτίριο των αποθηκών.

ΣΤ.6 Εξοπλισμός - Ειδικές Κατασκευές

- Παγκάκια εξωτερικού χώρου

Τα παγκάκια αποτελούνται από στοιχεία σκυροδέματος. Έχουν διαστάσεις: πλάτος 40 εκ., ύψος 40 εκ. και μήκος κυμαινόμενο από 160εκ. έως 240εκ.

Η οριζόντια επιφάνεια στηρίζεται σε δύο πλευρικά στοιχεία από σκυρόδεμα και έχουν δεχτεί διαδικασία αμμοβολής. Ο προτεινόμενος αριθμός τεμαχίων είναι 6 για το σύνολο της περιοχής επέμβασης.

- Επιδαπέδια Φωτιστικά

Θα τοποθετηθούν επιδαπέδια φωτιστικά χαμηλού φωτισμού σε όλη την περιοχή επέμβασης και θα έχει ως όρια την περιοχή την οποία καλύπτει το προτεινόμενο στέγαστρο. Τα φώτα (θέση και είδος) υποδείχθηκαν από την αρχιτεκτονική ομάδα, αλλά παρουσιάζονται στη μηχανολογική μελέτη του Κουστέλλη Ιωάννη.

Βιβλιογραφία

- Αντωνίου Γεώργιος, Μελέτη κτιρίων-εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης κοινού του αρχαιολογικού χώρου Ασκληπιείου Κω,
- <http://odysseus.culture.gr>

Αθήνα, Δεκέμβριος 2022

Ο Μελετητής

ΒΟΜΠΙΡΗ Π. ΙΟΥΛΙΑ
ΔΙΠΛΩΜΑΤ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
ΜΕΛΟΣ Τ.Ε.Ε. ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ 96871
ΤΕΡΨΙΧΟΡΗΣ 78 - Π. ΦΑΛΗΡΟ Τ.Κ. 17562
Α.Φ.Μ. 132657368 - Δ.Ο.Υ.: ΠΛΥΦΑΔΑΣ

